

III. LITTERAE CONTRIBUTIONIS CZOPOWE^a

Sigismundus etc. Universis et singulis principibus tam spiritualibus quam saecularibus, reverendissimis et reverendis in Christo patribus, dominis archiepiscopis, episcopis nec non magnificis, generosis, nobiles, famatis et providis, palatinis, castellanis, capitaneis, terrigenis, nobiles, officialibus et eorum vicesgerentibus, heredibus, advocatis, scultetis, civitatumque et oppidorum tam nostrorum, quam quorumcunque subditorum nostrorum, magistris civium, consulibus et communitatibus et generaliter omnibus subditis nostris spiritualibus et saecularibus cuiuscumque status, conditionis et praecminentiae existentibus, bona quaecumque tam spiritualia quam saecularia, civitates, oppida, villas, tabernas, possessiones et alia bona quocumque nomine nuncupata habentibus et signanter in terra^b et districtibus eius existentibus, sincere et fidelibus nostris dilectis, salutem et gratiam nostram regiam. Sincere et fideles nostri dilecti! Noveritis communi omnium tam spiritualium quam saecularium consiliariorum nostrorum et nuntiorum terrestrium in conventu generali Warsschouiensi congregatorum voto et concordi voluntate exactionem ducillorum, quae *czopowe* dicitur^c, multis et arduis necessitatibus reipublicae ita existentibus, decretam esse, quae inchoari debet a festo Annuntiationis Sanctae Mariae proximo [25 III 1529] et continuari per integrum annum ad aliud festum Annuntiationis Sanctae Mariae inclusive anni millesimi quingentesimi trigesimi [25 III 1530]. Exigetur autem et solvi ac exigi debebit eadem ipsa contributio ducillorum secundum antiquam consuetudinem modo videlicet infrascripto, ut quilibet cerevisiam coquens venalem, ex quibuscunque braseis fuerit eadem ipsa cerevisia cocta, hoc est sive brasea ipsa sint civium et dominorum, sive ex molendinis provenientia et emensurata, sive domi facta, a quolibet vase singillatim vel coctura ipsius cerevisiae iuxta locorum consuetudinem antehac observatam, exactionem ipsam ducillorum in manus infrascripti exactoris fideliter solvat, ita ut a maiori coctura alias *waru*, plures grossi solvantur et a minori pauciores iuxta vasorum numerum et quantitatem et exactoris ordinationem, quam ubi opus et quotiens expediens erit, nostra auctoritate faciet et constituet, notariosque et custodes tam in civitatibus et oppidis, quam etiam in villis iuxta arbitrium suum exactor etiam ipse deputabit et iuramento corporali ad fidelitatem illos astringet. Ternarii vero more vetusto circa quemlibet grossum solvendi pro civitatum et oppidorum reparatione conserventur. Tabernatores vero singuli cerevisiam coquentes vel coctam a dominis tam spiritualibus quam saecularibus ad propinandum recipientes a quolibet vase mensurae civilis teneantur per unum grossum in manus exactoris persolvere. Item a medio vase vini alias *polkuffek*, florenus cum triginta quadrantibus solvendus. Item a *drelynk* sive Seremiensi^d vase vini duo floreni cum sexaginta quadrantibus solvendi. Item a quolibet barili malmatici vel vini Italici unus *orth* cum septem ternariis solvatur. A barili vero simplicis vini duo grossi solvantur et duo ternarii, a medonis vase communi duo grossi cum duobus ternariis, a cerevisia advectitia sive externa, ut Swidnicensi, Glogoviensi, Thesschnensi, Bernouiensi et alia quacumque a quolibet eius vase duo grossi, et quicunque non soluta prius exactione praefata cerevisiam, vinum, medonem, malmaticum et alium quemcunque potum ex praedictis vendere et propinare in fraudem reipublicae praesumpserit, totum illud, in quo fraudem commisit seu committere voluit, irremissibiliter amittet, et ad poenam regalem solvendam, quoties id fecerit, obligabitur, capitaneusque loci in tales omnes et singulos fraudem huiusmodi committentes animadversionem debitam, veritate rei cognita, non habendo respectum ad quempiam, irremissibiliter exequatur. Ad quam quidem exactionem colligendam diligenterque et fideliter exigendam in ipsa terra N. et districtus^e eius generosum N.^f vobis omnibus et singulis quorum interest mandantes, quatinus praefato exactori sive ab eo substituto de ipsa exactione ducillorum respondeatis et responderi faciatis; vos vero locorum capitanei eos, quo rebelles vel negligentes erunt in quos ipse exactor deferet, per pignorationes solitas ad solutionem huiusmodi

^a Tytuł zaczerpnięty z MK₂, t. 43, s. 543. W sumariuszach tekst ten występuje pod tytułem: Litterae universales regiae de contributione czopowe in conventu Warschoviensi generali laudata (MRPS, cz. IV, vol. 2, nr 15595, s. 379).

^b W rękopisie pozostawiono puste miejsce.

^c Tak w rękopisie; w AT: ducitur.

^d W rękopisie: seretiensi. ^e Wydawca AT odczytał: districtibus. ^f W rękopisie pozostawiono puste miejsce dla wpisania nazwiska poborcy.

exactionis compellatis sub poenis nostris contra negligentes capitaneos in novis et antiquis statutis descriptis et pro gratia nostra aliter non facturi. Datum in civitate nostra Wilnensi, ut supra [19 III 1529]. Ad mandatum Regiae Maiestatis proprium.

Exactores^g:

In palatinatu Cracoviensi: exactor Ioannes Wazik, dispensator Raphael Jacobowski.

Sandomiriensi: exactor Paulus Lipniczski, subiudex^h, dispensator dominus Spithek de Tharnow, castellanus Zarnowiensis, qui si officium hoc suscipere recusaret, erit dominus Chroborski.

Lublinensi: exactor Lassota, subiudex, dispensator Georgius Czarny de Wythow, capitaneus Urzandowiensis.

Chelmensi: exactor Feliks Zamoszczki, iudex, dispensator Albertus Starzechowski, qui et in terris Russiae.

Russiae: exactor Nicolaus Dersnyak, iudex Premisliensis, dispensator Albertus Stharzechowski.

Belsensi: exactor Feliks Zamoszczki, iudex Chelmensis, dispensator Sciborius.

Podoliae: exactor Andreas Czermynski, dispensator Nicolaus Iskrziczski.

In palatinatu Posnaniensi: exactores duo: Mathias Krzizanowski, subiudex, Petrus Ossowski, burgrabius Costensis, pro districtibus Costensi et Wsschowieni. Dispensator Albertus Polyczki, notarius terrestris Posnaniensis.

Calissiensi: exactor Petrus Conarzewski iudex, dispensator Iacobus Splawski iudex Calissiensis.

Siradiensi: exactor Benedictus Wictorowski iudex, dispensator Nicolaus Oporowski.

Lancieni: exactor Nicolaus Pyasskowski, dispensator Ioannes Wozniczski.

Brestensi: exactor Ioannes Thrzebochowski, dispensator Florianus Comorowski.

Iuniwladislaviensi: relinquatur spatium pro exactore et dispensatore in litteris universalibus.

Plocensi: exactor Pawlyk Svlencki, dispensator Alexander Ilowski.

Rawensi: exactor Andreas de Threzianna, *województw* Rawensis, dispensator Ioannes Cozarski, subiudex.

Sochaczowiensi: exactor Felix Mykolayewski, dispensator Nicolaus Plychtha.

Gostinensi: exactor Ioannes Bielski, subiudex Gostinensis, dispensator Ioannes Sczawynski, subdapifer eiusdem terrae.

Marcae: XXXX^{ta} terrae Czernensis: exactor Martinus Czyeczisschewski. XV^{ta} terrae Liwensis: exactor Stanislaus Caluski. XXX terrae Warschowiensis: exactor Valentinus Gloskowski. XX^{ti} terrae Nurensis: exactor Mathias Lasskowski. XXX terrae Zakroczimensis: exactor Iacobus Lelewski. XXX terrae Cziechanowiensisⁱ: Michael Czernyczki, subiudex Cziechanowiensis. XX^{ti} terrae Lomsensis: Stanislaus Orzechowski, vexillifer. XX^{ti} terrae Wisnensis: Stanislaus Wyrzbowski. XV terrae Rozanensis: Makoss Ioannes Podosski. XX terrae Wischegradensis: Erasmus Cobilnyczki pincerna. Summa marcarum 230^l.

Salaria exactorum ex decreto conventus Warschowiensis 1529^k [Salaria exactorum]^l: exactor terrae Cracoviensis habebit octoginta marcas. Exactor terrae Sandomiriensis nonaginta marcas. Exactor terrae Russiae nonaginta marcas. Exactor Lublinensis quinquaginta quinque marcas. Exactor Chelmensis et Belzensis coniunctim quinquaginta marcas. Exactor terrae Podoliae

^g *W MRPS tekst ten nosi tytuł: Exactorum nomina contributionum laudatarum in conventu generali Warschoviensi (cz. IV, vol. 2, nr 15596, s. 379). Wydawca AT tekst ten zatytułował: Exactores et dispensatores. ^h W rękopisie dodano omyłkowo: zarno. ⁱ W rękopisie: Cziechonowiensis. ^j W obliczeniu omyłka; winno być 240 grzywien. ^k Tytuł zaczerpnięty z MK², t. 43, s. 550. Wydawcy AT (t. XI, s. 86) zatytułowali szerzej: Salaria exactorum et dispensatorum ex decreto conventus Varschoviensis 1529. ^l Podtytułu tego nie ma w rękopisie. Dodał go wydawca*

AT z uwagi na to, że poniżej w rękopisie wyodrębniono Salaria dispensatorum.

triginta marcas. Exactores duo terrae Posnaniensis quisque illorum habebit pro salario et expensis quadraginta marcas. Exactor terrae Calissiensis habebit ratione salarii sui et expensarum octoginta marcas. Exactor terrae Siradiensis septuaginta marcas. Exactor terrae Lanciciensis sexaginta marcas. Exactor terrae Brestensis triginta quinque marcas. Exactor terrae Luniwladislaviensis triginta quinque marcas. Exactor terrae Plocensis quadraginta marcas. Exactor terrae Rawensis habebit ratione salarii et expensarum viginti marcas. Exactor terrae Sochaczowiensis viginti marcas. Exactor terrae Gostinensis habebit ratione salarii et expensarum viginti marcas.

Salaria dispensatorum: dispensator terrae Cracoviensis viginti marcas, detractis decem marcis exactoris. Dispensator terrae Sandomiriensis viginti marcas, detractis similiter exactori decem marcis. Dispensator terrarum Russiae viginti marcas, detractis decem marcis exactori. Podoliae quindecim marcas dispensator. Terrae Lublinensis dispensator quindecim marcas. Terrae Belsensis dispensator quindecim marcas. Posnaniensis dispensator viginti marcas, detractis decem marcis exactori. Terrae Calissiensis dispensator viginti marcas, detractis decem marcis exactori. Terrae Siradiensis dispensator viginti marcas, detractis decem marcis exactori. Terrae Lanciciensis dispensator quindecim marcas. Terrae Brestensis dispensator quindecim marcas. Terrae Luniwladislaviensis dispensator quindecim marcas. Terrae Plocensis dispensator quindecim marcas. Terrae Rawensis dispensator decem marcas. Terrae Sochaczowiensis dispensator decem marcas. Terrae Gostinensis dispensator decem marcas.

Litterae datae ad palatinum, exactorem et dispensatorem contributionum publicarum, pro dando stipendio praefectis militum^m.

Magnifice et generosi, sincere et fideles dilecti. Mittimus ad vos scedam praesentibus inclusam, in qua descripta sunt nomina praefectorum, et ad quot equos unicuique illorum stipendium dare et solvere debeatis, mandamusque vobis, ut iuxta eandem scedam his ipsis praefectis numeretis et distribuatis et stipendium adⁿ equos per decem florenos magnifico palatino Russiae, exercituum regni nostri capitaneo generali, reservetis, et aliter non faciatis. Datum Wilnae, die^o Martii, anno Domini M^oD^oXXIX^o, regni nostri anno vigesimo tertio.

Exemplum scedae, de qua supra fit mentio:

Praefecti terrae Rawensis^p: Curdwanowski 120 equi, Balyczky 140 equi. In hunc computum et numerum equorum includi debent quattuor equi magnifici campiductoris regni, ad quos stipendium illi reservetur et detur per decem florenos.

Pedites terrarum Maioris Poloniae: Albertus Lesznyczky 150, qui habet tres equos. Finis scedae.

Sceda magnifici domini capitanei exercituum regni generalis de praefectis et numero eorum equitum:

Equites Cracovienses: Stanislaus Lanczkorunski 120, Przecslaus Lanczkorunski 150, Ioannes Mieleczki 130, Marczynowski 100. In hunc computum debent includi quindecim equi domini capitanei per decem florenos.

Sandomirienses: D. Odrowąsch 180, Liganza 100, Stanislaus Mieleczki 120, Wanzowycz 100. Hic etiam includi debent quindecim equi domino capitaneo.

Russiae: D. Ioannes Pileczki 150, Choranzycz 150, Iskrziczki 150. Quattuordecim equi domini capitanei debent includi.

Lublinenses: Iacobus Luszczowski 100; quattuor equi domino capitaneo.

Belzenses: Ioannes Gologorski 50; duo equi domino capitaneo.

Pedites earundem terrarum: Gnoyenski 90, Piothrowski 60; hi praefecti per duos equos habebunt.

Equites Posnanienses: Pyenyazek 180; octo equi domino capitaneo.

Calissienses: Lathalski 140, Chodowski 100. Decem equi domini capitanei in hunc computum debent includi per decem florenos.

^m Tytuł zaczerpnięty z t. 43, s. 552. ⁿ W rękopisie pozostawiono wolne miejsce. ^o W rękopisie pozostawiono wolne miejsce. Zapewne było to 19 marca 1529 r. ^p Następuje w rękopisie trudny do odczytania skrót.

Siradienses: Troyanowski 190, Budzowski 190. Sex equi domini capitanei.

Lancienses: Orłowski 180; tres equi domini capitanei.

Cuyavienses: Georgius Rokithnyczki 160, Valerianus Rokithnyczki 60. Sex equi domini capitanei per decem florenos.

Plocenses: Skarbnyk 140; quinque equi domino capitaneo per decem florenos.

Rawenses: Kurdwanowski 120, Baliczski 140; quattuor equi domini capitanei includuntur per decem florenos.

Equites Mazowienses: Cziolek 200, ...^a 100; octo equi domino capitaneo per decem florenos.

Pedites earundem terrarum: Albertus Lyesznyczki 150; tres equos habebit.

Ponatur certum tempus distribuendi pecunias pro uno tempore tam in Maiori Polonia quam in Minori, post distributionem vero tempus conscribendi assignetur in quattuor hebdomadis. Finis scedae magnifici domini capitanei exercituum regni.

IV. LITTERAE REGIAE MAIESTATIS EX CONVENTU GENERALI WARSCHOUIENSI^a

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masouiaeque etc. dominus et heres. Significamus tenore praesentium, quorum interest universis, quia nos habentes commendatum in defensione regni nostri ardorem et affectum et erga nos obsequiorum et oboedientium promptitudinem universorum regni nostri consiliariorum et nuntiorum terrarum in eodem conventu congregatorum, eis universis et singulis subditis nostris in regno et dominiis nostris constitutis providentes duximus et declarando providemus et cum ipsis anno praesenti in conventu generali regni Varschauie ex mandato nostro celebrato, contributionem octo videlicet grossos de quolibet manso seu laneo possessionato pro defensione regni et pro stipendio militum mercenariorum solvendo consensissent et constituissent. Ea ipsorum consentiendi liberalitas trahi non debet ad succedentia tempora in exemplum, neque iuribus ipsorum et libertatibus quibusvis praeiudicium aliquid et iacturam generare poterit in posterum. Harum quibus sigillum nostrum annulare est subimpressum, testimonio litterarum. Datum Vilnae, dominica Conductus Paschae, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo nono [4 IV 1529], regni vero nostri anno vigesimo tertio. Ad mandatum Regiae Maiestatis proprium.

^a W rękopisie brak nazwiska.

^a Z rękopisu Archiwum Państwowego w Poznaniu, Księgi ziemskie poznańskie, t. 28, mkrf. 152243, k. 620 v., odczytała I. Dwornicka.